

De Staatssecretaris van Justitie en
Veiligheid
Mevr.mr. A. Broekers-Knol
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Datum

4 januari 2021

Contactpersoon

J.M.E. Smilde

Onderwerp

Wijziging vreemdelingenbesluit 2000 i.v.m. de flexibilisering van de asielprocedure

Geachte mevrouw Broekers-Knol,

De Wetenschappelijke Commissie (WeCo) van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR) heeft via de internetconsultatie kennisgenomen van de wijzigingen van het Vreemdelingenbesluit 2000 (Vb 2000) die u voorstelt in verband met de flexibilisering van de asielprocedure. Tot onze spijt kregen wij dit voorstel niet direct via het ministerie toegezonden, hetgeen voor enige vertraging in onze reactie heeft gezorgd. Gezien het specialistische karakter van het voorstel, hebben wij als commissie vervolgens een deskundige willen raadplegen om ons te helpen bij onze advisering. Wij hebben daardoor extra vertraging opgelopen bij de (openbare) consultatietermijn, waarvoor onze excuses. Desondanks hecht de WeCo eraan het volgende alsnog op te merken:

Algemeen

Artikel 37, eerste lid, aanhef en onder b en c, van de Vreemdelingenwet 2000 (Vw 2000) bepaalt dat bij of krachtens amvb regels worden gesteld omtrent het onderzoek naar de aanvraag, daaronder begrepen het horen van de vreemdeling, en de gegevens die de vreemdeling in persoon moet verstrekken. De artikelen waarin deze opdracht is uitgewerkt, betreffen thans de artikelen 3.108 en verder van het Vb 2000.

Tegelijk baren enkele van de voorgestane wijzigingen van de artikelen 3.108 en verder van het Vb 2000 de WeCo wel enige zorgen met het oog op de zorgvuldigheid van de procedure. Uit de toelichting bij de voorgestane wijziging wordt bijvoorbeeld niet onmiddellijk duidelijk waarom de heersende gedachte dat een vreemdeling die asiel vraagt niet meteen met de inhoudelijke kant van de zaak wordt geconfronteerd, nu wordt losgelaten. Door het samenvoegen van het aanmeldgehoor met het eerste gehoor vreesde de WeCo voor de kwaliteit daarvan, nu dit gehoor wordt afgenomen, voordat sprake is geweest van de zogenoemde rust- en voorbereidingstermijn (RVT).

De RVT is in het leven geroepen bij wijziging van de Vw 2000 in 2009. Uit de memorie van toelichting (Tweede Kamer 2008-2009, 31499, nr. 3) volgt dat de wetgever een verbetering van de asielprocedure voorstond door, behoudens een aantal uitzonderingen¹, een RVT van ten minste zes dagen in te voeren die vooraf zou gaan aan de algemene asielprocedure in het aanmeldcentrum. In deze tijd werd de asielzoeker rust gegund en de gelegenheid gegeven om door rechtsbijstand te worden voorgelicht over het verloop van de procedure en inhoudelijk te worden voorbereid. De asielzoeker werd in deze periode ook een medisch onderzoek aangeboden. De RVT kon ook worden benut voor (het opstarten van) onderzoek dat van belang is voor de identificatie van de asielzoeker, waaronder onderzoek naar de vingerafdrukken, en onderzoek naar documenten ter ondersteuning van het asielverhaal.

Door het aldus samenvoegen van het aanmeldgehoor en eerste gehoor acht de WeCo het niet ondenkbeeldig dat er verderop in de procedure meer tijd besteed zal moeten worden aan het corrigeren (van het verslag dat) daarvan (opgemaakt wordt). In dit verband ziet de WeCo het als een gemiste kans dat niet uitdrukkelijk in een bepaling is neergelegd *wanneer* het verslag hiervan aan de vreemdeling wordt verstrekt en wanneer er gelegenheid bestaat tot het aanbrenge van correcties daarin, zoals dit wel is vastgelegd in artikel 3.113, vijfde lid, van het Vb 2000 dat ziet op het nader gehoor.

Verder komt het de WeCo onjuist voor dat alleenstaande minderjarige vreemdelingen mede als gevolg van de voorgestane wijzigingen in overwegende mate aan eenzelfde procedure worden onderworpen als meerderjarige vreemdelingen. De WeCo vreest dat dit mogelijk zal leiden tot een verslechtering van de positie van de minderjarige asielzoekers.

Artikelgewijs

Art. 3.108c derde lid

De staatssecretaris stelt voor om aan artikel 3.108c een derde lid toe te voegen, dat luidt:

Aan de vreemdeling wordt tijdig mededeling gedaan van de hem toekomende bevoegdheid zich tijdens de in deze paragraaf bedoelde gehoren en de procedure te doen bijstaan.

Bij eerste lezing lijkt deze bepaling al besloten te liggen in het tweede lid onder b van dit artikel waarin staat:

2. De vreemdeling wordt in een taal die hij begrijpt of waarvan redelijkerwijze kan worden aangenomen dat hij deze begrijpt, ingelicht over:

a. de te volgen procedure;

b. zijn rechten en verplichtingen tijdens de procedure;

Zo gelezen lijkt de toevoeging van een derde lid overbodig. Als de staatssecretaris echter beoogt met het nieuwe derde lid van art. 3.108c het vervallen van het thans geldende artikel 3.109, tweede lid, tweede volzin, te ondervangen, juicht de WeCo de toevoeging van het nieuwe lid toe.²

¹ De hiervoor genoemde uitzonderingen zijn neergelegd in artikel 3.109, zevende lid, van het Vb 2000. In die gevallen wordt het wenselijk geacht dat de asielprocedure direct kan beginnen, opdat er snel duidelijkheid kan worden verkregen over de verblijfsrechtelijke positie van de vreemdeling en dat hij, zo hij niet in aanmerking komt voor verblijf, zo snel mogelijk terugkeert naar het land van herkomst.

² Artikel 3.109, tweede lid, tweede volzin (zoals dat thans luidt en zal komen te vervallen):

2. Gedurende de rust- en voorbereidingstermijn wordt de vreemdeling in de gelegenheid gesteld om te worden voorgelicht over de asielprocedure en om zich op de asielprocedure voor te bereiden en zich daartoe te laten bijstaan. **Aan de vreemdeling die de in het eerste lid bedoelde aanvraag heeft ingediend wordt tijdig mededeling gedaan van de hem toekomende bevoegdheid zich bij een gehoor als bedoeld in de artikelen 3.112, eerste lid en 3.113, tweede lid, te doen bijstaan.**

Artikel 3.108d (nieuw)

Na artikel 3.108c wordt een nieuw artikel ingevoegd, die luidt:

Artikel 3.108d

- 1. Na het indienen van de aanvraag, bedoeld in artikel 3.108c, eerste lid, start de aanmeldfase.*
- 2. Van de vreemdeling worden door Onze Minister een gezichtsopname en vingerafdrukken afgenomen en verwerkt. De vreemdeling verleent hieraan zijn medewerking.*
- 3. Tijdens de aanmeldfase kan onderzoek plaatsvinden naar de identiteit, vingerafdrukken, nationaliteit en reisroute van de vreemdeling en naar de bij de vreemdeling aangetroffen of door hem overgelegde documenten en bescheiden.*
- 4. Tijdens de aanmeldfase wordt de vreemdeling gevraagd naar een korte opgave van zijn asielmotieven. Het doel hiervan is een efficiënte behandeling van de aanvraag mogelijk te maken.*
- 5. Bij de beoordeling van de inwilligbaarheid van de aanvraag zullen de door de vreemdeling tijdens de aanmeldfase afgelegde verklaringen omtrent zijn asielmotieven niet worden betrokken, tenzij deze betrekking hebben op daden als bedoeld in artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag, andere zware strafbare feiten of relevant zijn in het kader van de bescherming van de nationale veiligheid.*
- 6. De vreemdeling wordt tijdens de aanmeldfase door Onze Minister aan een aanmeldgehoor onderworpen. Gedurende het aanmeldgehoor kunnen onder meer vragen worden gesteld omtrent de identiteit, nationaliteit, etniciteit, religie, herkomst, reisroute, documenten, eventueel verblijf in derde landen, en de personalia en verblijfplaats van familieleden dan wel naar de mogelijkheid van toepassing van artikel 30, 30a, eerste lid, onderdeel a, b, c of e, of artikel 30b, eerste lid, onder b van de Wet.*
- 7. Indien de aanvraag tot het verlenen van de verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd wordt behandeld in de grensprocedure, bedoeld in artikel 3.109b, of indien de vreemdeling rechtens zijn vrijheid is ontnomen op grond van artikel 59b van de Wet of op grond van een niet-vreemdelingrechtelijke titel, is dit artikel niet van toepassing. Wel zijn het vierde en het vijfde lid van overeenkomstige toepassing en wordt de vreemdeling voorafgaand aan het gehoor, bedoeld in artikel 3.113, eerste lid, onderworpen aan een aanmeldgehoor als bedoeld in het zesde lid.*
- 8. Na afronding van het aanmeldgehoor eindigt de aanmeldfase. Een afschrift van het verslag van het aanmeldgehoor wordt aan de vreemdeling ter kennis gebracht.*

De WeCo wijst er op dat de consequenties van afgelegde verklaringen die betrekking hebben op daden als bedoeld in artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag, andere zware strafbare feiten of die relevant zijn in het kader van de bescherming van de nationale veiligheid, verstrekkend zijn. Of de vreemdeling op het moment dat hiernaar wordt gevraagd, in staat is om goed te verklaren, wordt niet gestaafd door medisch onderzoek. De WeCo ziet graag een nadere toelichting waarom hiervoor is gekozen. Evenmin is zeker of de vreemdeling op een of andere manier rechtsbijstand heeft gekregen of zich tot een andere vorm van hulpverlening heeft kunnen wenden. Ook op dit punt zou de WeCo graag een nadere toelichting zien.

Artikel 3.109

Artikel 3.109 (oud) komt te vervallen en wordt vervangen door een nieuw artikel 3.109. Aan het zesde lid wordt onder d toegevoegd:

- 6. In afwijking van het eerste lid wordt geen rust- en voorbereidingstermijn gegeven indien:*
  - a. de vreemdeling een gevaar vormt voor de openbare orde of nationale veiligheid;*
  - b. de vreemdeling overlast veroorzaakt in een opvangvoorziening of in de omgeving daarvan;*
  - c. de vreemdeling rechtens zijn vrijheid is ontnomen op grond van artikel 59b van de Wet dan wel op grond van een niet-vreemdelingrechtelijke titel;*
  - d. het vermoeden bestaat dat de aanvraag mede kan worden afgewezen omdat de vreemdeling niet naar waarheid gegevens heeft verstrekt over zijn identiteit, nationaliteit, herkomst of etniciteit.***

De WeCo mist hier een nadere toelichting van deze verstrekkende verruiming, om dezelfde reden als genoemd onder art. 3.108d, en vraagt de staatssecretaris deze alsnog te geven.

Artikel 3.109a

Aan artikel 3.109a wordt een lid toegevoegd, luidende:

5. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld over de gevallen waarin minderjarigen kunnen worden gehoord tijdens de in deze paragraaf bedoelde gehoren.

De WeCo verwijst in deze naar de reeds eerder gemaakte opmerkingen over het gelijktrekken van de procedure voor minderjarigen. De WeCo adviseert de staatssecretaris nader toe te lichten waarom deze keuze is gemaakt.

Artikel 3.109ca

Artikel 3.109ca achtste lid (nieuw) luidt:

*8. De vreemdeling wordt in de gelegenheid gesteld om opmerkingen te maken of opheldering te verschaffen over verkeerd vertaalde passages of misvattingen in het verslag van het in het vierde en vijfde lid bedoelde gehoor en nadere gegevens te verstrekken en zijn zienswijze op het in het vijfde lid bedoelde voornemen schriftelijk naar voren te brengen **uiterlijk binnen een dag na de dag waarop het voornemen is uitgereikt of toegezonden.***

De WeCo is van mening dat de in het achtste lid genoemde termijn van een dag niet haalbaar is, te meer omdat binnen die termijn ook correcties en aanvullingen dienen te worden verzorgd. De WeCo adviseert de staatssecretaris deze termijn daarom te herzien dan wel een nadere toelichting te geven.

Artikel 3.109d

Artikel 3.109d blijft ongewijzigd. Het bevreemdt de WeCo dat in dit artikel wel uitdrukkelijk op de alleenstaande minderjarige vreemdeling toegesneden bepalingen zijn opgenomen en in de overige (gewijzigde) artikelen niet. Zoals reeds eerder opgemerkt, ziet de WeCo op dit punt graag een nadere toelichting van de staatssecretaris.

Artikel 3.116

Het vijfde lid van art. 3.116 komt te vervallen. Naar het de WeCo voorkomt, betekent dat een verslechtering van de positie van de vreemdelingen. In het vijfde lid (oud) staat namelijk dat een afwijzing van de aanvraag van de verblijfsvergunning voor bepaalde termijn op grond van het overschrijden van de in het artikel genoemde termijnen nog eens wordt bevestigd door Onze Minister. Door de nu voorgestelde wijziging valt dat controlemechanisme weg. De WeCo ziet op dit punt graag een nadere toelichting.

Artikel 3.123d

Artikel 3.123d, tweede lid wordt als volgt gewijzigd:

2. In het vierde lid wordt 'zevende' vervangen door 'vijfde'.

Deze wijziging is niet juist, omdat dit een dubbeling van het derde lid van artikel 3.123d lijkt op te leveren. De WeCo adviseert de staatssecretaris het voorstel op dit punt aan te passen.

Conclusie

De WeCo is van mening dat de voorgenomen wijzigingen van het Vreemdelingenbesluit 2000 (Vb2000) een aantal onvolkomenheden en onduidelijkheden bevat. De WeCo adviseert de staatssecretaris om deze reden het voorgenomen besluit te heroverwegen dan wel van nadere toelichting te voorzien.

De Wetenschappelijke Commissie van de NVvR,

Prof.dr.mr. M.E. de Meijer
voorzitter a.i.

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke at the bottom.